

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek
v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijatelj.“
Rojanu pri Trstu, števil. 3.
Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Krvavi ples.

(Balkanska povest. — Spisal I. V. Starogorski.)

(Dalje.)

III.

Ko so Turki odšli, prilezeta Slaviša in Žarko iz svojega skrivališča. Žarko je planil v koč, da se prepriča na svoje oči o ugrabljenju Kosenke. Videl je Pavloviča mrtvega, nje ni bilo ... T. liko, da ni zdivil. Grabil se je za glavo in stokal:

„O, jaz, bojazljivec! Giniti se nisem upal, ko so jo ugrabili. Klicala me je morebiti na pomoč, jaz sem pa sedel skrit! Zakaj nisem planil med nje, da bi jo rešil, ali sam padel? Oj, Gospod Jezus!“...

Slaviša se je trudil, da ga pomiri. Nazadnje mu je nevoljen zaklical:

„Žarko! Za Boga, ne jadikuj! Ali ni bilo boljše, da sva ostala mirna? Ne udajaj se slepo bolečini, bodi mož! A o bi planila med nje, pobili bi naju in to tem bolj, ker iščejo tudi najino glavo. Nje bi ne bila rešila! Hrabrost proti večini ne zmaga! Ti bi padel, ona bi pa bila zgubljena za vedno!“

„Slaviša, moja boleost je presilna. Bolje bi bilo, da bi padel!“

„Ne verjamem kar vem, da govori obup iz tebe! Ne udaj se mu, prijatelj! Njo rešimo! Glejva, da prideva kar najhitreje, do svojih čet in za par dni bo ona zopet pri tebi. Sicer pa moraš pomisliti tudi na svojo domovino. Kar brezsmiselno siliti pod nož je greh! Domovina potrebuje hrabrih sinov!“

Žarko se je nekoliko pomiril.

„Daj, Gospod, da se snidemo in jo rešimo!“

„Vjeruša je gotovo ušel in svoj jatagan za-

stavim, da jim napravi zmedo. Znabiti celo reši Kosenko, predno si je misliti. Poznaš ga!“

Slaviša je tolazil pob atima in mu delal upe. Žarko se je lovil za nje, kakor potaplajoči se slamnate bilke, da se reši. Pomalem se je jelo zopet daniti v njegovi duši, in jel je misliti treznejše.

Prilično v tem času je pa Vjeruša zvedel, kar je bilo zvedeti. Za vodjo vstašev se ni bal, ampak njemu je bilo za to, kako bi roparjem odvedel Kosenko.

Pridržal je konja in se pomešal k ostalim. Nekateri so šli peš, nekateri jahali.

„Pri bradi Mohameda kaj praviš, Ali! Mar ni ugrabil lepo devojk?“ reče Vjeruša.

„Lepo, lepo,“ prikima ta, „da bi se je ne branil še prerok v raju.“

„Bedak, kaj praviš! Prerok ne potrebuje naših žensk.“ pripomni nekdo.

„Alah je velik, ... gotovo ima prerok tam svoj harem z najlepšimi ženami!“

„Naj ima.. tfu... Če si mi prijatelj, povej mi kam idemo?“

„Alah ve, da sem ti prijatelj.. ve, da bi ti rad ustregel, ali sam ne vem! Pravijo, da se snidemo nekje z Osvinbegom in da pojdemo nad Slavišo, groznega vstaša!“

„Se ga bojiš?“

„Ne bojim se ga! Vendar mi je ljubše, ako ga ne vidim! Iti nad Slavišo, je toliko, kakor iti vragu v gobec!“

Vjeruša se je nasmejal —

Ali bo poveljnik vedno kar sam nosil to žensko? Dobro bi bilo, ako bi imeli kje počitek?!

„Prijatelj, dobro bi bilo, dobro! Ali Holuban je slep! Lepa gjaurka ga je omamila in ne ve, ali je v raju, ali na zemlji.“

Prihodnja številka izide 25. avgusta.

„Tfu! Boljše bi bilo, da bi bil v raju,“ je zamrmľjal Vjeruša. Če mu nikdo drugi ne pomore do te sreče, mu pomorem jaz! — Ko bi le bila kaka prilika, pa mu jo zmaknem, da še vedel ne bo kdaj. Ni sicer, kakor handžar, da bi jo vtaknil za pas in bežal ali ušel mu bom vsekako! Če nas pa vstaši prej pozdravijo, še boljše. Gle dati bom moral, da me kateri ne olupí!“

Prišel je zopet do Holubana. Kosenka se je zavedla.

„Moja golobica, čemu se kujaš,“ ji je govoril. „To je pač vseeno, si li pri meni ali pri onemu. Pri meni boš imela vsaj mirno življenje!“

Kosenka je stisnila ustnice in molčala.

Sprevidela je, da je zastonj vse. Na videz se je zadovoljila, v glavi je pa snula misel za beg.

„Daj mi konja! Znam jahati sama!“

„Moja golubica, dobiš ga, da ne porečeš, da sem hudoben! Le na beg ne misli, ker potem dobiš krogľjo ali nož!“

„Ljubša sta mi, kakor tvoja družčina,“ je odvrnila Kosenka rezko. Ali varuj se Slaviše in Žarka!

„Dobro, da me svariš,“ se je nasmejal Holuban. „Pa tako hudo menda ne bode?! Mogoče ju v kratkem povišamo!“

Vjeruša je zasopel.

Kosenka je sedla na konja. Na vsaki strani sta jahala Turka, zraven nje pa Holuban.

Vjeruša se je srdil in klel. Pljuvati ni upal, ker se je bal, da se izda. Ni mu bilo prav, da je bil določen jahati kraj Kosenke. Rad bi opazoval kraje in pot, kolikor se da po noči, tako pa se ni dalo niti to.

Dospeli so v vas Selce. Šli so mirno dalje in speli po poti, ki se je vila med strmimi in obrastlimi skalami. Na desno je bil prostor, in ozka pot se je potem razširila v dolinico. Bila je kakor nalašč za skrivališče. Napada se ni bilo bati. Tukaj sta se mislili sestati Holubanova in Osvinbegova četa, da potem skupno ideta v Rudoke planine in ujameta vodjo ustašev, groznega Slavišo.

Turki so postavili šatore in plegli utrujeni. Holuban je dal za Kosenko napraviti šator zraven svojega.

Holuban je sklenil, kakor se je dogovoril, počakati Osvinbega v tej dolinici, dokler ne pride. Trajalo bo menda kaka dva dni, ker je on zelo hitro dospel na dogovorjeno mesto. Beg pa si hoče nabrati še nekaj blaga. Po hrano bo poslal v vasi.

„Tfu...“ je pljunil stari Vjeruša. „Nobene prilike za beg od tod! Skozi straže priti se ne da, ali kali? O, ko bi imel naše sokole tu, ne po-

maga vam nobena straža. — Nú, poglejmo, kako je okrog!“

Vjeruša ostane pri straži, da se ji prikupi. Govoril je, kolikor je mogel.

Trudni Turki, utrujeni od naglega hoda, so kmalu pospali.

Kosenka ni mogla spati. Klečala je in molila. — Kako pa naj bo mirna sredi razbojnikov, vjeta ... odtrgana od ljubljene ženinca — umorjen ded! Vse to ji je vstajalo pred očmi. Ni se mogla premagovati več. Solze so ji tele kapľjati iz lepih očes doli na tla. Kakor bi odprlo peklo vse nesreče, tako je planilo na njo nenadoma — nepripravljeno. Brezskrbno so ji tekli dnevi do sinoči, ko je vstala nevihta. In sedaj je kar udarjalo po nji, udarec za udarcem in več skupaj. In to že v nekoliko urah! Kaj še vse pride? Ta misel ji je težila dušo in stiskala srce.

„O, Gospod Jezus“ je tiho ihtela. „Ako skušaš mojo vstrajnost, daj da skušnjo srečno prestopim in reši me iz teh rok!... Sveta Devica, podpiraj mojo prošnjo!“...

„Amen,“ je rekel nekdo tiho.

Dekle se zgane.

Kosenka, ako si oblečena, pridi hitro in tiho sem. Pa tiho... Vse spi! Jaz sem Vjeruša!“

Starec je prelazil vse ležišče in poslušal, če vsi sć. Ko se je prepričal, da sanjajo že vsi o raju preroka Mohameda, je šel h Kosenki.

Deklica je zatrepetala in up ji je zažarel.

„Marija, pod Tvojo pomoč bežimo...“ šla je rahlo iz šotora.

„Počeni za skalo! Treba največje pozornosti in spretnosti!“

Ona stori.

„Tako! Sedaj pa za mano, kakor mene vidiš! Clovek mora včasih tudi iti kakor kača. Saj je rekel Gospod, bodite kakor kače...“

Prišla sta do straže. Polovica je spala.

„To se pravi, ako prideva tod mimo, potem sva rešena. Ali priti mimo ni malenkost! Skrij se za ta grm! Dobro, da je tema! Jaz grem k njim, da jih motim, ti se pa med tem splazi mimo in me počakaj za skalo, kjer zavije pot v pečevje. Povem ti pa, splazi se tiho, da te stražnik ne sľiši! Idi od grma do grma počasi, kakor bi te ne bilo!“

Trenutek zatem se je že razgovarjal s stražo.

„Alah je velik!... Dobro stražite, ko vse spi!“

„Stražimo! Ali nevem čemu? Kdo pa naj pride sem? Ona stvarica nam tudi ne uide.“

„Kdo vé“ se nasmeje Vjeruša.

„Bá! Si videl kdaj, da bi ušel plen, kate-rega nam je naklonil sam veliki prerok? Jaz še ne vem! Koliko bi ti lahko pravil, kako smo ujeli lepe djevojke?! Raja ima mnogo lepих žensk.

Res, od početka so se malo jokale, potem so se nas pa privadile.

„V resnici, ti si izboren junak, povej kaj!“ reče Vjeruša.

„E, izboren! Ne rečem da se bojim, ampak navada je to! V resnici bi mi bilo dolg čas, ako bi ne bilo pohodov in četovanja!“

„Ste že vlovili mnogo krasotic?“

„E, pri Mohamedu, mnogo! — Kje si se pa ti klatil, da nič ne veš?“

„Bil sem v Carigradu in tam nimaš iti kam lovit.“

„Verjamem! Boljše je tu, kot v Carigradu. — Prijatelj, povem ti, enkrat smo vlovili tudi zalo devojk, menda nevesto Slaviše. enega groznih hajdukov. Tam je bilo pa krvavo!“

Povej, povej, kako je bilo! Zdi se mi, kot bi poslušal godbo, ako poveš kaj takega!...

„Ker si mi prijatelj in že star, ti povem, da boš vedel, kaki junaki smo mi!? Bil je prejšnji beg Osvin junak da mu ga ni bilo para! Pa skončal je žalostno!“

„Kako je skončal?“

„Vstaši so ga zajeli in mu poklali vse ljudi. Jaz sem komaj ušel. Njega so nataknil živega na kol.“

„Kaj je pregrešil?“

„On je videl lepo deklico in jo hotel imeti. Stari mu je ni dal in prišli smo, pa jo vzeli kakor ono. Pa vstaši so nam bili na sledu. Slaviša je bil grozen, razumeš, pri Alahu! Že njegovih oči sem se ustrašil. Postavimo se v bran, bilo nas je mnogo več. Ali vstaši so sekali po nas, kot bi sekali drva. Njih se ni prijel ne svinec ne jeklo. Kdor ni ušel, je padel. Ma o jih je ušlo. Osvinbega so dobili živega v roke in nasadili na kol.“

„Kaj pa je bilo z devojk?“

Saj veš, kaj je z njimi! Nazaj ne damo nikdar nobene. Ko sem videl, da smo zgubljeni, sem hotel pobegniti z njo, pa se mi je ustavila. Nisem dolgo premišljal. Dal sem ji nož! Kaj pa naj storim drugega?“

„Tfu“ je pljunil Vjeruša. „Za to prideš k preroku v raj, prijatelj!“

„Gotovo! — Ali bil je tisto ples krvavi ples. In od tedaj je Slaviša postal trepet vsem pravovernim Mosleminom. — Pa veš kje smo jo vlovili?“

„Kje?“

„Osvinbeg ni bil rojen Osman. Ne, ampak rodila ga je mati gjaurov. Ker pa ga je Alah ljubil, mu je naklonil milost preroka da se je spreobrn timer. On je vedel za njo že dolgo. Ravno so plesali, nič hudega sluteč, svoj ples — kolo, če si ga že videl, kar planemo po njih. Osvinbeg

je sicer dj al, naj odnesemo samo to, druge pa pustimo. Ali kaj misliš?! Vsak si je zase tudi poskrbel. Vzeli smo lepše, drugim pa porezali glave.“

„Tfu,“ je zopet pljunil Vjeruša. „Plačilo ne odide!“

„Ne odide, ne sme!“ povdari Turek.

„Dobro stražite! Grem spat.“

„Alah s teboj..!“

„Naj te črvi snejo,“ zamomlja Vjeruša. „Če boš le zadovoljen s plačilom, ki ti ne odide!... Ti besi imajo mnogo zapisano v raju. — Sedaj pa se še jaz priplazim od vas. Rad bi vas videl jutri, pa ne mika me ostati!“ — — —

Počasi se je priplazil do ovinka, kjer je rekel počakati Kosenki. Ta je bila že nestrpna, ker ga tako dolgo ni bilo.

„Sedaj pa le urno, da še prideva o pravem času v kako luknjo! Dolgo ne bo, da naju zgrešé in iskali naju bodo, kakor ig'o! Vprašati je le, če naju najdejo?!” —

IV.

Globoko v Rudokih planinah, tam kjer so skalnate stene najsilnejše, obraščene z mahovjem in grmovjem, tam, kjer je globok potok šumljal in se pogovarjal z gozdom, nad njim se razprostirajočim, je bil glavni tabor vstašev. Strašni prepadi, štrleče pečine, jedna višja od druge, na pol gole, na pol preraščene z mahom, so bile naravnost nepristopne. Le majhna, ozka stezica, vijoča se kraj potoka, med temi naravnimi orjaki, je peljala polnika v varen kraj. Ta se je razprostirala za tem od božjega stvarnika, napravljenimi trdnjavami in se razširjala v ravan, bolj podobno globeli. Dočim so na onih naravnih trdnjavah kurile na svojih ognjih čete vstašev, so v tej globeli, mirno počivali begunci, raja, ki je rešila golo življenje pred krvoloki. Tukaj sem so pribežale preganjane sirote, da jih obvarujejo življenja nepristopne gore, ki so usmijenejšje od človeka.

Moški so se poprijeti handžara, da obranijo sebe in svoje ljube, da obranijo domovino, videč, da je rešitev le v krvi in samoobrambi. Tako so se čete vstašev neprestano jačile.

Nasilnost Turkov je bila že nedosegljiva. Na svojo roko in brez vsega povoda so planili na kako vasico, vzeli, kar je bilo zanje, drugo pa požgali. Moškim so navadno porezali glave, nedolžno deco pa natikali na plotove. Ženam so izrezali prsi, ali jih pa onečastili in pobili. Nedolžna dekleta so vzeli seboj, da so umirale po haremi in da so samopašniki nasičevali svoje strasti. Nikdo ni bil varen! Ali turška oblast se ni ganila. Z rajo, hlapci in sužnji stori gospodar kar hoče!

Ni čuda da je jelo vreti in mirno ljudstvo,

nikjer varno, je jelo iskati zavetja v gorah Vstaši so pogostejše napadali turške lopove in reševali zajete. Celi okraji so bili podobni buččemu ognjeniku, ki naznanja, da sedaj pa sedaj izbruhne in podavi s svojo lavo vse, kar doseže. Vodje vstašev, sami vrli juaki, ki so se borili za svobodo svoje vere in za križ Kristusov, so imeli tudi druge račune... Poklic ženske je, da osreči koga s svojo milobo in da je sama srečna. vzvišen poklic, da skrbi za dober narod, da je dobra mati. In one zorne mladenke, ponos uboge raje, naj bi jemal divjak, naj bih je ugonobil? Neveste, že poročene, naj bodo žene Turku? Zaročenke naj se odpo vedo svojemu ljubemu? Tega ne: nikdar! —

In vendar se je godilo to hote ali ne hote. Lopovi niso vprašali: si ti mati, ali žena? Si nevesta ali zaročenka? Mlado, še nevdano dekle niso vprašali, ali je prav, da se Turki pozabavajo ž njo? Brezobzirno so jih jemali. —

Nikdo ni vprašal zorne mladeniče za njihov cilj, nikdo se ni oziral za čustva narave. Pobijali so jih, cvet mladosti, pobijali upanje domovine...

In takemu nasilstvu naj se ne upro, naj mirno gleda narod na ta grozodejstva, naj trpi raja, ker gospodar, hujši od zverine, tako hoče?... „Nikdar!“ je jeknilo med siromaki. „nikdar!“

Raje umremo, in to častno na bojišču, kakor še dalje trpeti sramoto, s katero preplavlja Turčin ubogo rajo,“ —

Turki so to slutili in morili brezobzirno. Vse so prekašali oni ljudje, katere je vzgojil sam satan za svojo službo. Bili so to oni, ki so se poturčili in zavrgli Kristusa, samo radi časti in slave. Odpadniki so povsod največji lopovi. —

Račun vodje vstašev in tudi ostalih, pa je bil v tem, da se osvetijo za svoje žene, neveste, za sestre in stariše. Povest Kosenke je le senca, proti drugim hudobijam.

In Slaviša, vodja vstašev okrožja Osvinbega, je bil jeden najdrznejših. Imel je četo samih volkov, kakor so jih nazivali Turki, samih junakov, kakor Žarko in Vjeruša. S svojimi volkovi je bil Slaviša trepet Turkov in z grozo so izgovarjali njegovo ime. Prišel je, kot bi ga izbruhala zemlja, izginil, kot bi ga požrlo peklo. Vsakokrat je napravil silno zmešnjavo med lopovi in pobil kar ni ušlo.

Pri drugih vstaških četah je bil tudi zelo priljubljen, istotako Žarko in Vjeruša. Zадnjega so povsod poznali kot hrabrega in premetenega bojvnikarja. Mnogokrat je bila njegova zasluga, da so se izvili močnejšemu sovražniku. —

Noč je že bežala pred jutrom in v „orloven krilu,“ kakor so nazivali vstaši svojo trdnjavo, je bilo vse pokoncu. Prispel je oglednik in pri-

nesel vest, da so Turki na četovanju. Oziral se je po vodji.

Nikdo ni znal, kje je.

„Odšel je včeraj z Žarkom, menda k staremu Pavloviču, a ni ga še nazaj,“ je rekel neki glas.

Nebesa! Pavlovičevo Kosenko so ugrabili, mogoče tudi vodjo,“ je jeknil glasnik

Vsi so planili po koncu.

„V ime Očeta in Sina...“ je reklo nekaj glasov. Nato so zopet umolkni vsi.

Nek vstaš, ogromen kot hrast, Ilija po imenu, stopi naprej. Imel je sabljo, kakor lojato.

„Kaj stokate!? Ako je resnica, kar pravi, moramo na pomoč. In to, kar najhitreje! Toda kam so se obrnili tolovaji?“

„Kjer je beg sedaj. Gotovo v Kalkandelen!“

„Skrbimo, da se snidemo?! — Pripravite potrebno.. Odrinemo takoj!“

Nastal je živahen šum. Nek glas je začel peti bojno pesem, drugi so dvigali orožje.

Že so menili oditi, kar prideta dva človeka vsa znojna in premočena. Straža ju vstavi.

„Domovina.. Jaz Slaviša in Žarko..“

Orožje se povesi in junaka prideta med svoje.

„Zvedeli smo!“ de Ilija.

„Od Vjeruše.. kje je?“ sta vprašala v jedni sapi.

„O njem ne vemo ničesar. Glasnik je prinesel vest, kaj se je zgodilo. Mislili smo, da so tudi vaju vjeli in hoteli smo vas rešiti.“

„Naju niso, pač pa Kosenko in Vjerušo!“

„Vjeruša se jim izmuzne, kakor kuna,“ reče nek glas. „Znabiti jim še otme dekle!“

„Na to ne moremo čakati! Poiščimo ju!“

Četa je odšla. Ostali so le oni, ki so bili izključno potrebni za čuvanje vhoda. Ogledniki so se poslali na vse strani, da poizvedejo za divjaki.

(Dalje prihodnjič.)

Zasajaj sadno drevje!

(Speval Zvonimir Masle.)

Nikar, n'kar ne premišluj,
zasajaj sadno drevje!
če star si že, ne obupuj —
gre deca pod vejevje....!

ko zrla bo nedolžno v sad
se tebe bo spomnila
in vrt le-tá, kraj vednih nad,
kot spomenik ljubila.

Prinašal bo ta spomenik
dobička in veselja,
in rastel bo domovja mik
in po napredku želja.

Sladil, tešil bo zdravi sad
še usta tvojih vnukov —
zato na delo, star in mlad,
ne brani se poukov!

Zdivjano tele.

Šaljiva dogodbica.

Priobčil — Števo E. . .

Bilo je po bitki pri Kustoci. Rumeno solnce se je s zadnjimi žarki oziralo na zemljo in obsevalo z rdečkasto svetlobo bojišče in vojake, ki so tu drug poleg drugega spali večno spanje. — Tam kraj ceste je ležalo truplo nekega častnika, kojemu je bila krogla iz topa, odbila obe nogi pri kolenu; iste so ležale nekoliko stran v jarku. Kar se prikaže na cesti razcapan berač. Zroč iz gozda ubitega častnika, si je mislil: „Sedaj si pa lahko prisvojim dobre čevlje; moji itak niso več za rabo.“ Pazno ozirajoč se, akoga ne kdo opazuje, spravi čevlje z nogami vred v malho, ker ni imel časa sezuti jih, potem pa zopet zgine v gozdu.

Že se je noč storila, ko dospe berač do neke vasi. Pri prvi hiši prosi prenočišča; usmiljeni prebivalci, mu niso odrekli te dobrote. Hlapec mu je postlal v hlevu na slami in gospodinja mu je dala tople odeje. Berač še ni vzel nog iz čevljev, bal se je, da ga kdo opazi; saj bo jutri še en dan, si je mislil.

Vsi so že počivali v sladkem Morfejevim naročju, (spanju), ko tudi berač zaspi. A sanje, ki jih je imel, so bile tako strašne, da se je v spanju nemirno premetaval sem in tje. — Zdelo se mu je, da je v vojski: puške so pokale, in krogle so mu frčale okoli ušes, — a on je stal in sekal naokrog, da se mu je vse umikalo — — Kar — čuj — — zdaj je počilo, da mu je skozi ušesa letelo, in on — junak se zvrne na tla. — — Zbudi se. — A kaj to? res je nekaj počilo — slišal je razločno. Pogleda iz odeje — in o groza! — ravno tam, kjer je imel on svojo malho in obute čevlje, ravno tam je lomastila neka pošast — — Berač se skriva pod odejo, ali kdo popiše njegov strah, ko čuti za nekaj časa da se mu pošast bliža! Zdaj je pri njemu in ga začne tresti. — — Kaj če je to umorjeni častnik? ta misel mu zdajci šine v glavo, in zatre vsako drugo. Tak kakoršen je bil, skoči bliskoma pri stranskih vratih na prosto, in jo ubriše po bregu; še ozreti se ni drznil, če ga pošast preganja ali ne. —

Kaj je bilo? V hlevu se je bilo tele sluhajno odvezalo, ter začelo rogoviliti okoli. Pri beračevi malhi je povzročilo oni ropot, ki se ga je berač tako ustrašil.

Drugo jutro je prišla dekla prva v hlev. Čudno se jej zdi, ko vidi tele odvezano po malhi brskati. Močno se prestraši, stopivša bliže, ko vidi noge v črevljih, o beraču pa ni bilo ne duha ne sluha; samo nekaj starih cunj je bilo razmetanih, ki jih je tele iz malhe izvleklo. Drugega si ni

mogla misliti, nego da je tele zdivjalo in berača pojedlo. Vsa zasopla hiti gospodarju naznaniti grozno novico. Vsa vas se je kmalo zbrala okoli hleva, a nihče se ni drznil k obsedenemu teletu. Za nekaj časa je prišel tudi župan, ki je odredil, da se ima tele skozi okno ustreliti. — Gospodar prinese orjaški „krepetec“, in pomeri skozi lino. — — V tem hipu se pa pojavi med množico berač; oni berač ki so ga imeli že vsi za snedenega. Ta je potem strmečim vaščanom razložil stvar. Hudo so mu zamerili. Le uplivu županovemu se ima berač zahvaliti, da je odnesel zdrave kost.

TAK JE SVET.

(Napisala — Marica Kralj.)

Oče je imel dve hčeri. Ko sta odrastli, ju omoži rekši svoji ženi: „Mati, dajva hčera vsaki polovico premoženja, bosti že skrbeli za naju.“ Žena meni: „Ne, počakajva do smrti.“ Pa oče le prigovarja in konečno se da mati preprositi. Hčeri dobita vse premoženje.

Dobra dva meseca so bili dobri stariši res preskrbljeni pri svojih hčerah. Pa ni trajalo dolgo, da sta se obe naveličali starega očeta in matere, češ saj nimamo od njiju nobene koristi, pa naj si pomagata, kakor si moreta. Izpodili sta stariše in se nista dalje menili zanje. Niti obiskat jih nista prišli več.

To je kaj žalilo očeta. S povešeno glavo in upadlim obrazom je taval okoli in lastnih otrok ga je bilo sram. Ves zmeden sreča nekega dne prijatelja, starega znanca in skušenega moža. Na njegovo vprašanje mu razodene, kako se mu godi na stara leta, kako ga je vse zapustilo in kako ga niti lastne, dobro omožene hčere ne marajo obiskovati. „O, tu se da pomagati“, vsklikne prijatelj, ki je dobro poznal ta nevhvaležni svet. „Tu imaš za prvo silo nekaj goldinarčkov. Pripravi dobro kosilo, povabi svoji hčeri, njihove može, pa še mene navrh.“

Očka je ubogal, dasi ni znal prav zakaj. Ko so se že vsi dobro najeli in napili, prinese očetov prijatelj kar naenkrat lepo skrinjico na mizo pred starega očeta in reče: „Ker vem, da si potreben, ob enem pa tako dober, da me vabiš na svoje gostije, evo ti skrinjico denarja: meni ni tako neizogibno potrebna, tebi bo pa gotovo dobro došla do smrti.“

Ko odnese oče lepo škrinjico v sosedno sobo, sta se hčeri zadovoljno namuznili proti svojima možema: „Oho, sedaj pa ima oče denarja. Tega ne smemo pozabiti; na vsak način moramo gledati, da nam zapusti to škrinjico.“ Pozno zvečer sta se ločili od očeta.

Od tega časa dalje ni bil oče več sam in zapuščen. Hčerki sta ga pogosto obiskovali in se kazali jako prijazne.

Ko je za nekaj let zatisnil oče svoje trudne oči k večnemu počitku, je bila prva pot hčera po škrinjico. Našli sta jo, bila je jako težka in polna — kamenja.

Tak je svet, lučen denarja.

OB DESETLETNICI pevskega društva „Kolo“.

(Speval — Zvonimir Masle.)
(Konec.)

»Kolo«.

Mi se ne vpognemo, vragu ne ognemo,
svit se že proži in „Kolo“ nam kroži:
hčer je ob hčeri in mož je ob možu —
roj je jeklen!
pesem milobna v ljubezni nas sklepa,
narodna četa na veke je lepa,
hruje vsa ven!

Robstva več nočemo, streti ga hočemo,
sile ognjene so že probujene —
v srčnemu ognju krepko razžarene —
vsak je junak!
srčni jezovi vzkipevajo črti,
k vragom zgrmimo in hlada in smrti
neši jim vsak!

Jeklo jim skrhajmo, drugo jim sprhajmo.
čete, vstanite, v pomoč nam hitite,
pevski naš narod v življenje bodrite,
kviško, vsi, oj!
pesem nas dramí, pesem nas mamí,
sladko jo čuti, kdor je le z nami,
z nami vsak poj!

Umi nam dani so, krepke nam dlani so,
bili smo slavni junaki že davni,
noč mo biti več robí brezpravni,
z robstvom le proč!
le ne prosimo, nad vrage planimo,
čilo in trdo na sluh jim grmimo:
z robstvom je proč!
Hura!

Vzgojimo si cepljene trte!

(Priobčil — A. T.)

Najbolj popolen vinograd se dobi, če se zasaadi s cepljenimi „bilfami“. Tu se vidi vse trte enake, ker so vse ob enem času požlahtnjene. Cepljene trte pa preveč stanejo in se godijo ž njimi velike sleparije. Mislimo sicer, da smo kupili prave vrste, a ko začnejo rasti in roditi jih spoznamo, da niso prave ter da so nas opeharili. Kupili smo le imena trt na papirji, ne pa v resnici zahtevane trtne vrste. Kolikokrat so take naročene trte slabo spravljene in vsled tega so osušene, plesnive in ranjene. Nasledek tega je, da se jih malo prime. Prodajalci gledajo le na svetle kronice in le malo jih stori svojo dolžnost! Pri nakupovanju cepljenih trt, ne smemo biti varčni z denarjem. Rajše plačajmo bolj drago s pogojem da nam prodajalec zjamči, da so trte po naši zahtevi. Vino rejci iz nepopolnih vinorejskih dežel nam ponujajo in drago prodajajo cepljene trte. Koliko lažje bi mi sami pridobili takih trt? Po lnebjé imamo izvrstno. Lega je tudi dobra. Le poguma in pouka manj! Vzбудimo se vendar enkrat tudi mi, posnemajmo napredne trtorejce ter pridelujmo sami cepljene trte za dom in prodaj!

Če sami cepimo, vemo kake vrste cepimo kajti tudi v vrsti sami moramo cepiče odbirati od najbolj rastočih in rodovitnih trt. Najlažje in najbolj priprosto zadobimo cepljenih trt iz „potaknjencev“. Potaknjence imenujemo kratke rastlinske dele, latere potikamo v zemljo, da se nam okoreničijo. Trtni potaknjenci so 8—15 cm. dolge kolči z dvema ali tremi očmi. Prostor, kjer hočemo saditi potaknjence, naj bo ob solnčnem griču, zavarovan pred vetrovi in blizu doma, ker se mora take trte v drugem letu posaditi in v poletnem času večkrat čuvati. Najbolja zemlja je peščena, pa tudi v drugi zemlji potaknjenci dobro rastejo, če se jih pravilno obdeluje. Predno zasajamo potaknjence je treba zemljo dobro pripraviti. Prekopljí jo vsaj 50—60 cm. globoko, a čim globje tem boljše. Močno pognoji s podelanimi gnojem. Če smo dobili mladike (kolči) od daljnih krajev, jih je treba namakati v vodi štiri do osem dni. Potaknjence naj se vedno prereže tik pod spodnjim in 2—3 cm. nad zgornjim očesom. „Riparji portalis“ puščamo po dve očesi, „rupestris montikoli“ ali „metaliki“ pa puščamo po 3—5 očij. Potaknjence sadimo s klinom kakor zelje, če je zemlja trda, drugače pa opravimo brez njega.

Gornje oko bodi dober prst pod zemljo. Potaknjence je saditi v pravilne vrste, ker drugače ni mo oče hoditi brez škode med trsja. Na pripravljeni zemlji se potegne vrstica in ob njej se zasajajo potaknjenci 10—15 cm. razsebe. Druga

vrsta bodi 40 cm. oddaljena od prve, med drugo in tretjo pusti kakih 70 cm. prostora, da se med vrste lahko hodi in oskrbuje trte. Četrta vrsta bodi zopet od tretje le 40 cm. oddaljena itd.

Kdor nima primerne prostora si lahko zasaadi potaknjence med letos zasajene trte v vinogradu, toda le po eno vrsto. Potaknjence naj sadi tudi tisti, ki jih ne misli cepiti v „zeleno“, ker si na ta način vzgoji lepe cepljene „bilfe“, seveda v drugem letu. Oskrbovanje potaknjencev. Prvo leto ne potrebujejo posebne oskrbe. Paziti je le, da so čisti plevela, toraj jih je večkrat opleti. Meseca julija jih je očistiti. Očisti (omonda) se vse pognanke razun enega najlepšega, da se ta bolje razvija in dozori.

Drugo leto se potaknjence obreže na palček dveh očes. Postavi se med dve vrsti žico, na katero se nasloni počez natič (fraske), kakor grahu.

Žica bodi 50 cm. visoko od zemlje. Ko poženejo očesa 2—3 cm. dolge pognanke, se jih očisti vse razun dveh najlepših.

Pozneje se odstrani še en pognanek, tako, da ostane le eden močan, katerega se v višini 30 cm požlahtni. Cepi naj se vsako trtno vrsto posebej, ker le take imajo svojo vrednost za dom in prodaj. Toraj si moramo napraviti načrt cele trtnice in si zaznamovati posamezne vrste. Če se cepljenje ni dobro sponeslo, se lahko ponovi. Požlahtnjene potaknjence je pridno čistiti. Vezati jih ni treba, ker se plemeniti pognanke sami oprijejo ob natič in žico. Pač pa jih moramo žveplati in škropiti, kakor druge trte. Meseca septembra se plemeniti pognanek 1 in tri četrte dolgosti prikrajša. Tako smo dobili v dveh letih krasne cepljene „bilfe“, katere posadimo na stalno mesto.

Ob bolniški postelji.

Koledarček.

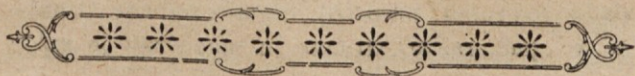
Avgust.

13. IX. pobinkošna nedelja. (Evangelij: Jezus joka nad Jeruzalemom.) Hipolit in Kasijan, muč. — 14. ponedeljek. Anastazija, dev. Danes je post in zdržek, ker preddan Marijinega vnebovzetja. — 15. torek. Marijino vnebovzetje, zapovedni praznik. Danes je ščep ob 4 $\frac{1}{2}$ zjutraj. Obeta se nekaj dežja. — 16. sreda. Rok, sp. — 17. četrtek. Liberat, muč. — 18. petek. Helena, kraljica; Agapi, muč. — 19. sobota. Ludovik Toled., šk. — 20. X. pobinkošna nedelja. (Evangelij: o farizeju in celninarju.) Joahim, oče D. M. — 21. ponedeljek. Ivana Frančiška, vdova. — 22. torek. Timotej, muč. — 23. sreda. Filip. Benicij, sp. Danes je zadnji krajec ob 7. uri

7 min. zjutraj. Vreme bo spremenljivo. — 24. četrtek. Jernej, apostol. — 25. petek. Ludovik, kralj. — 26. sobota. Cefirin, papež.

Podpirajte „Družinskega
Prijatelja“ z naročnino!

Domači zdravnik.

Pik. Sitni pa so zdaj ti komarji in te muhe — a tudi nevarni — ako so snedli kako mrhovino! Pregarja se jih iz sob s tobakovim dimom. eteričnim oljem, kamferom, salmiakom itd. Slednjega je dobro pri sebi nositi, da se rana pomoči. Domač pomoček pa je petersilj, katerega promečkano listje naj se priveže na rano. V sili, ako ni drugega priroki, se na rano položi mokrotna ilovica ali črna vrtna zemlja. Ako pa te je pičila bučela, drgni rano z mokrotno soljo, in če je opeklina huda pokladaj na njo cunj. po močeno v vodo zmešano z octom ali s soljo.

Stekel pes je v mestu ali v vasi strašna nevarnost. Kako pa se spozna, da se ga je steklina lotila? Tak pes zapusti hišo svojega gospodarja, potepa se okoli, malo ali nič ne je, a požira neprebavljive stvari, tudi kamnje, glavo povesi, krog sebe grize in sline cedi, se posuši, ima kalne oči in zmršeno dlako V 8-9 dneh pogine: a treba ga je brž pobiti, ko je postal sumljiv, ali je koga ugriznil. Ozdraviti se ne da! —

Kako se zapreči solnčarica. — Profesor Lucatello, ki predava patologijo na vseučilišču v Padovi, trdi, da človek, predno ga udari solnčarica, ogluši. Zdravniki v nemški vojski svetujejo podčastnikom, da kakor hitro zapazijo pri vojakihi znake nemira, naj jih pokličejo po imenu, in s cer glasno. Če se ne odzovejo, morajo stopiti iz vrst, in zdravnik jim da nujno hitro pomoč.

Nezavest. Če ima v nezavest padši človek rudeč obraz, ker mu je kri preobilno privrela v glavo položi ga tako, da bo glava višje o tala kot ostalo telo: če pa ima medel bled obraz, položi ga, da bo glava nižje ležala, da se more kri povrniti v redni tok. Mrzle obkladke polagaj na glavo, telo drgni, pod nosom drži jesih.

Kaj pravi politika?

Avstro-Ogrska. Prav za prav bi morali postaviti „Ogrska“ na prvo mesto, ker v avstrijskem političnem gozdu je zdaj precejšnji mir. Le dva vprašanja sta v tem času bolj aktualna: na severu češke paralelke in pri nas geslo, ki so je izdali Lahí z ozirom na svojo univerzo: „o Trieste o nulla.“ Oni nočejo samo univerzo, oni hočejo tudi Trst. Da-li bi bilo to v prilog avstrijskemu patrijotizmu, o tem naj premisljujejo poklicani gospodje.

Velika konfuzija pa vlada na Ogrskem. Človek bi skoraj rekel, da je tam „interregnum“: vlada (oziroma ministri) nimajo nobene stranke za se. pač razne stranke in magistrati je sploh

ne priznavajo in so se izjavile za pasivno rezistenco. Madjarom je naš cesar dosti dobrega storil, zdaj pa kažejo isti njegovi tajni svetovalci na Ogrskem največjo nehvaležnost proti njemu.

Sedanjí ministrski predsednik Fejervary se je izjavil pred eno socijalno-demokratsko deputacijo, da on ne bi imel nič proti splošnemu tajnemu volilnemu pravu. To je razne Banffí-je, Appony-je in kakor se že ti kavalirji imenujejo, zelo zbudlo; če pride namreč do splošnih in še tajnih volitev, gre madjarsko gospodstvo k rakom žvižgat. Slovani, Nemci, Rumuni bi bili že kedaj vrgli Madjare, ko bi ne bili ti-le skrbeli za „čiste“ (!) volitve.

Glede vojske naj Madjari ne upajo, da bodo kaj dobili. Naš cesar je osebno izvrsten militarist in zna torej dobro, kam bi prišla veljava vojske, ko bi hoteli Ogrí komandirati z njo. V vojaških rečeh jim ne bo nikoli popustil. Pač pa je možno, da pridejo do lastnega carinskega področja, kar jim bo le v — škodo.

Nemška. Cesar Viljem je že večkrat prekrizal račune gospodom diplomatom in tako se je zgodilo pred kratkim zopet, da je imel z ruskim carjem Nikolajem II pri Björkjö sestanek, ne da bi bil prej kaj vprašal diplomate. Zdaj pa si vsi listi in politiki razbijajo glave, kaj da sta oba cesarja prav za prav govorila. Posebno skrbijo za to Francozi in Angleži. Ti-le so sicer močni, pa se vendarle bojijo!

Danska. Tudi danskemu kralju Kristjanu je naredil Viljem svoj obisk. In v diplomatskih glavah so se vsled tega porodile zopet nove kombinacije. Bog zna, kaj sta imela zopet Viljem in Kristjan skupaj? Angleži mislijo, da nameravajo ti gospodje z Rusi vred zapreti baltiško morje. In ljudje, ki imajo več fantazije, znajo še druge reči!

Švedska in Norvežka nista prav za prav ne skupaj in ne na razen. Norvežka ne priznava unije, Švedska pa ne priznava novih norveških poštnih znamk, torej tudi republike ne. Sicer pa nimajo Norvežani še lastnega vladarja, temveč vlada Storting (parlament) in ministrstvo.

Balkan. Konfuzija nad konfuzijo! Dne 21. julija so hoteli z bombo ubiti sultana, pa jim se ni posrečilo; mesto njega pa so ubili nad 20 oseb in je še mnogo ranjenih. Uradni glasovi pravijo, da je sultan ostal pri atentatu zelo miren. V preiskavo je prišlo nad 100 oseb, pravega tička pa niso še ulovili. — V Albaniji so zopet nemiri. —

Rusija. Nemiri v Rusiji na žalost niso še končali. Zdaj se puntajo tudi baltiške province.

Iz daljnega Vzhoda ne prihaja posebnih vesti: obe vojski ste bolj mirni. Med tem pa so Japonci zasedli Sachalin.

V Portsmouth u (Amerika) so se sestali mirovni pooblaščenci Rusije in Japonske. Predsednik Zedinjenih Držav Roosevelt je skrbel, da se vse formalnosti vršijo natančno. Kaj bodo pa sklenili pooblaščenci, tega ne vemo. Pravijo da so zahteve Japoncev še precej velike, ker oni hočejo izrabiti

svoje dosedanje zmage in neprilike, ki jih ima Rusija v Evropi. Japonci bi hoteli za se popolnoma otok Sachalin, potem protektorat nad Korejo. Povrh tega naj Rusija zapusti Mandžurijo in da Vladivostok bo neutralna luka.

Ali bo pristala Rusija na take pogoje?

* * * NOVICE * * *

(Smrtna kosa.) V nedeljo, dne 30. julija, je umrl v Dutovljah na Krasu tamošnji kapelan č. g. Valentin Klinar v 36. letu starosti. Pokojnik se je rodil v Kropi na Gorenjskem dne 20. februarja 1870. ter je bil posvečen v duhovnika dne 15. julija 1894. V Dutovljah je služboval komaj leto dni. Večna luč naj mu sveti!

† (Dr. Gregor Krek.) V Gradcu je umrl upokojeni redni javni vseučilišni profesor dvorni svetnik dr. Gregor Krek v 65. letu svoje starosti. Truplo so prepeljali v Ljubljano.

(Umrl je) v Bazovici tamošnji posestnik g. Miha Ražem pok. Andreja, oče Hrabroslava Ražma. Pokojnik je bil 43 let cerkovnik, vedno vesel pevec in zvest narodnjak. Služil je tudi 14 let v nekdanjem okoličanskem batalijonu.

(Č. g. Anton Koželj), upokojeni duhovnik naše škofije, je zapustil svojo dosedanje duhovniško Trebče pri Opčinah in se preselil v Koprivo na Kras v svojo lastno hišico „Villo Antonino“. Staremu delavcu v vinogradu Gospodovem voščimo še mnogo let mirnega počitka.

(Častno zastopana) bode moška Marijina družba v Trstu pri lepi Marijini slavnosti dne 20. t. m. v Ljubljani.

Lepo število mladeničev in mož se je oglasilo tudi za skupni obed

Kakor že naznanjeno, smejo se pridružiti tudi drugi možje izven Mar. družbe. Prosto je vsakemu vzeti seboj tudi svojo družino.

Ker velja vozni listek navadno za 8 dni, se sme vsak ustaviti v Ljubljani, kolikor mu ljubo.

Odhod iz Trsta bode 19. t. m. ob 11:40 zvečer.

(Vspored 300letnice Mar. družbe) v Ljubljani:

Ob 6 uri: Na Rožniku sv. maša in skupno sv. obhajilo.

Ob 9 uri: Blagoslov nove zastave moške Mar. družbe pri Križevnikih. Od tod sprevod k župni cerkvi sv. Jakoba, kjer bode pontifikalna sv. maša mil. g. škofa dr. Jeglič-a.

Popoludne ob 3. uri litanije v nunski cerkvi

(Podpirajte župnijske knjižnice!) Kako željno je naše ljudstvo dobrega berila, nam svedoči mala

statistika župnijske knjižnice pri novem sv. Antonu v Trstu.

Še le pol leta obstoji, vendar ima že 290 čitateljev, ki so se oglasili v 1199 slučajih.

Posebno tolažljivo je, da se poslužujejo knjižnice šolski otroci in pa dekleta, ki služijo v mestu. Škoda, da knjižnica ne more ustreči željam čitateljev radi prepičlega števila knjig. Št. 400 knjig, s katerimi razpolaga sedaj knjižnica ne zadostuje naraščajočemu številu čitateljev. Kakor drugod, tako tudi tukaj poprašujejo najbolj po knjigah pripovedne vsebine.

Prosimo nujno one p. n. gospode, ki imajo take knjige, naj bi jih blagovolili podariti tuk. knjižnici. Izmed knjig družbe sv. Mohorja prosimo le bolj starejše, novejših imamo veliko na razpolaganje. Seveda najbolj primerno je podpirati z denarnimi zneski, ker s tem si more knjižnica nabaviti take knjige, ki so najprimernejše za čitatele. V kratkem se odpre slovenska župna knjižnica tudi pri sv. Jakobu, ki bo potrebovala obilno podpore, da se bo mogla vzdrževati.

Podpore za knjižnice sprejemata hvaležno: Andrej Furlan, kaplan pri novem sv. Antonu in Matija Škabar, kaplan pri sv. Jakobu.

(Iz Boljunca.) Dne 15. t. m. se bode vršila procesija z novo nabavljenim kipom M. B. Slavnost se bode vršila ob 4. uri popoldne. Kip bodo nosile Marijine hčere. Slavnost bo vodil preč. g. dekan Josip Zupan iz Doline.

(Iz Ljubljane.) Mnulo nedeljo je obhajalo tukajšno kat. rokodelsko društvo na najslovesnejši način svojo petdesetletnico. Dasi je slabo vreme oviralo prireditve, vendar tega dneva ne pozabi kmalu noben ud društva. Rokodelci niso skrbeli samo za zabavo, oni so, kot dokaz, da še ni premagal železni stroj obrtnika, priredili umetno razstavo, ki vzbuja res pozornost.

Slavnosti se je udeležilo mnogo društev iz dežele. Opazili smo tudi kat. rokodelska društva iz Gradca, Dunaja, Celovca in drugih krajev. Tudi slov. krščansko socialna zveza se je udeležila v obilnem številu. Pri slovesni sv. maši v uršulinski cerkvi, ki jo je daroval sam prevzvišeni g. knz

in škof dr. Ant. B. Jeglič, se je blagoslovila nova krasna d. ušt. ena zastava. Po sv. maši se je razvil krasen spreved po sredi „napredne“ Ljubljane; 17 zastav je mogočno plapolalo v zraku. Pozornost je vzbujala krasna zastava iz Preske pri Medvodah, in pa ona iz Gradca Društva so si nato ogledala razstavo potem pa odkorakala na staro strelišče, kjer so imela skupno zborovanje. Pri veselici zvečer je prečastiti g. dr. E. Lampe v vznešenih besedah slikal položaj obrtnika, kateremu je dandanes postal go. podar mrtvi stroj. Zadnji čas je, da se po-lele malemu obrtniku večje pravice da se omeji samovoljo postopanje tujih fabrikatov. Z novim obrtnim redom se bo marsikaj spremenilo v tem oziru. — Drugi dan so šli roko-delci skozi Vintgar. Kat. bralno društvo v Gorjah je mladeniče prisrčno sprejelo in pozdravilo. — Pet-de etletnica to je pač častni jubilej, upamo, da bo društvo še dalje rastlo in se razvijalo na katoliški podlagi.

V petek 4. t. m. je bil v prostorih hotela „Union“ javen delavski shod. Govoril je visokošolec g. A. Robida o slovstvu in še par drugih delavcev, ki so v lepih besedah kazali delavske razmere. Kar nas pa jako veseli, je pač to, da so se začeli naši gg. visokošolci zanimati in delovati za delavsko izobrazbo. Pred kratkim so ustanovili „slovensko dijaško zvezo“ in sedaj pridno sklicujejo shode in predavajo po naših izobraževalnih društvih. Povemo jim mi delavci da imamo hvaležna srca do vseh resničnih dobrotnikov.

Posebni vlak v Maribor priredi slov. kršč. socialna zveza dne 3. septembra. Želeti je, da bi se v obilnem številu udeležila naša društva poučnega sestanka. Vožnja iz Ljubljane tja in nazaj bo stala približno 7 K. Spodobi se, da tudi mi Ljubljančani v obilnem številu pobitimo na Štajersko in tako vrlim Štajercem vrnemo lansko udeležbo na Brezjah.

(Slovesen sprejem) v slov. dekl. Mar. družbo v Rojano se ne bo vršil dne 15. t. m., ker ni tovarna še izvršila naročenih svetinj. Slovesnost se bo vršil a pozneje, morda 8. septembra t. l., kar bo pravočasno javljeno.

(Zelo bi bilo želeti,) da bi se tržaške slovenske gospe, v večjem številu posvečevale imenitnemu krščanskemu in narodnemu delu: reševanju slovenskih deklet na postajah in v pristanišču, kamor pripotuje dan za dnem mnogo baš slovenskih deklet iskat službo. Nemške in italijanske dame jim pri najboljši volji ne morejo tako pomagati, kakor bi želele.

(Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) naznanja, da so sledeča p. n. društva sklenila kolekovati svoje listine in dopise z narodnim kolekom v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ter to naznanila

podpisanemu vodstvu. Ta društva so: Slov. del-pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani; Kmetij. ko društvo v Gorjah pri Bledu; Trgovska obrtna zadruga v Gorici; Čitalnica v Brežicah; Gasilno društvo v Idriji; lovski klub v Idriji; Posojilnica na Bledu; Posojilnica v Dobropoljah; Kat. slov. izobr. društvo v Loki pri Zidanem mostu; Slovensko bralno društvo v Železnikih na Gorenjskem; Posojilnica v Dolu pri Hrastniku; Bralno društvo „Naprej“ pri sv. Barbari v Holozah; Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini; Hranilnica in posojilnica pri sv. Jurju ob juž. žel. Zahvaljujoč se vsem navedenim p. n. društvom in njih odborom na njihovi naklonjenosti napram naši družbi, prosimo i ostala slavna društva širom slovenske domovine, da se blagovolijo odzvati našemu pozivu glede rabe narodnega koleka, ter to naznaniti podpisanemu vodstvu ob jednem z naročilom.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Luna mrkne) deloma dne 15. t. m. Začetek mrk je ob 3 in pol konec ob 5 in tri četrt zjutraj. Mrk se bo videl v južnozpadni polovici Evrope, v Afriki, v atlantskem oceanu, v severni Ameriki in nekaterih drugih krajih.

(Železničarska vest.) Dne 16. avgusta bodo imeli na Dunaju zastopniki v eh kategorij usluž-bencev južne železnice shod za starostno skrbu in za skrajšanje službenega časa.

(Ženska župan) — V Rofosu na Ogrskem so ž nsko izvoli i na mesto županovo, ker so od ondot vsi možje v Ameriki.

(150.000 obrazov na sliki). Znameniti pariški drobno-slikar Van Driesten je dovršil svojo sliko bitke pri Waterloo. Slika ima en kvadratni meter površja in na njej se vidi vse bojno polje in natančno in živo so označeni vsi naskoki. Na sliki je okolo 150.000 dobro izdelanih obrazov dasi so vojaki veliki kakor mravlje. Kritika je proglasila to sliko najdov šenejo, kar jih ima svet.

(Nova vrsta poštnih uradnikov.) — S 1. oktobrom t. l. uvede poštna uprava posebno vrsto nadzorovalnih uradnikov, ki bodo meli v rokah nadzorovanje pošt na železnicah.

(Židje v Ljubljani) Pred 30 leti je bil v Ljubljani en sam Žid sedaj jih je blizo sto. Dva nemška Žida iz Gradca nameravata otvoriti sedaj veliko trgovino v Ljubljani.

(Slabo mleko) v poletnem času je češče posledica slabih soparnih hlevov in velike vročine. Skrbimo tedaj, da živina ne bo trpela velike vročine po soparnih hlevih.

(Iznajaba). Tržaški tehnik Mihael Micheluzzi je iznašel aparat, s katerim se prepreči, da ne trčita ob me li dve ladji druga ob drugo. Delniška druž. a John Cocherill v Bruslu mu bo dala 4 milijone frankov, da ji odstopi iznajdeni patent.

(Človeška nezaupljivost.) — V Washingtonu je neki mož stavl, da ne bo mogel prodati v enem dnevu 100 dolarjev po 25 cent. In res je hodil ves dan po žvahnih ulicah ter klical: „Kdo kupi pristne srebrne dolarje za četrtinko vrednosti!“ Zbirali so se sicer okoli njega najrazličnejši sloji, tudi bančni uradniki, priiskovali so dolarje, jih metali ob tlak, končno pa nezaupno pogledali prodajalca ter odšli. Ves dan se mu je posrečilo prodati le tri dolarje.

(Znaga slovanske pesmi.) — Pri velikem mednarodnem pevskem tekmovanju, v Verviersu v Belgiji je dobil 23. t. m. prvo nagrado „Pevecký spolek Smetana“ iz Plzna. Soglasno in z velikan-skimi odo ravanjem je bila sprejeta slovanska pesem kot kraljica tega tekmovanja.

(Velik gozđ) zdravega smrekovega in buko-vega lesa je na prodaj poleg nove železniške po-staje Podbrdo na Goriškem. Oglasiti se je pri last-niku g. Matevžu Dakskoblarju v Tetriku štev. 15. P. Podbrdo.

(Kobiljoči dež v Rimu.) V noči od nedelje na pondeljek je bil okolo druge ure po polunoči oni del rimskega mesta, v katerem se nahaja kvirinal, pokrit z mrtvimi kobilicami, katerih je padlo na tla na stotisoč. Bil je to pravi kobiljoči dež. Mrtve hobilice so padale na tla skoro jedno uro. Nekaj padlo je še živih na tla in so se skušale poskrifi.

(Lev, ki se boji pijancev.) Louisvillski vest-nik iz Kentukija poroča sledečo poučno povestico iz Ugande v Afriki: Neki izstradani lev je šel na lov in vjel nekega Evropeca, da ga pohrusta. Ko ga prime z zobmi za jopič, začuti v močevem žepu veliko steklenico žganja. Vsled tega se lev tako silno prestraši, da skrije rep med noge in zbeži. List potem izvaja, da je ta dogodek zelo poučen ker kaže, da se levi pijancev boje in jim ne store nič žalega. Če bi lev ne bil začutil in videl steklenice žganja, bi bil moža gotovo pohrustal. Abstinencem ni torej priporočati potovanja po Afriki.

Drobtine.

Muzikalični vladarji. Slavna virtuozi na klavirju, gdč. Osipova, je bila na vseh evropskih dvorih in je po-

vedala nekemu pariškemu listu sledeče zanimivosti: Evropski vladarji ne pojejo samo ampak imajo celo talent. Nemški cesar ima n. pr. tako lep bariton, da bi krasno uspel na vsakem odru. Španska kraljica-mati bi bila postala slavna pevka, da ni postala kraljica; ima namreč krasen mezzosopran. Pokojna kraljica Viktorija je tudi imela lep glas. Njena učiteljica petja in ona sta peli večkrat skupno pred celim dvorom. Švedski kralj Oskar ima slab tenor, ruski car ne poje nikdar, ampak žvižga. Sultan Abdul Hamid se je tudi učil muzike; ima ogromne orglje, na katerih improvizira. Bolgarski knez Ferdinand poje bas. Belgijski kralj je v mladosti pel tenor, sedaj izvanredno lepo svira na glasovirju. Posebno lepo svira Wagnerjeve skladbe, ki jih zna vse na pamet. Italijanski kralj Viktor Emanuel poje najrajši otožne pesmi, a grdo. Nizozemska kraljica Viljemina ne trpi, da bi se v njeni okolici sviralo ali pelo, medtem ko njen mož jako ljubi godbo.

Zakaj so Japonci močni? — Dasi so Japonci tako majhne postav, so telesno in dušno krepki in čili. K temu pri njih pripomore najbolj način, kako živijo. Zelo telovadijo in so zmerni v jedi in pijači. Japonski vojak ima železne mišice in izvrsten spomin. Pravijo, da jim najbolj koristi obila raba vode. Precej je spišejo, še bolj pa se kopljejo. Kopljejo se vsak dan in tu in najrevnejši sloji so zelo snažni. Najraje rabijo gorke kopeli, na te pa mrzle tuše. Udnice Japonci ne poznajo. Mnogo se kretajo v prostem zraku, alkohola in tobaka uživajo malo.

Nedeljski počitek na Španskem brani nov zakon (1904), ki sploh izključuje žene in otroke od dela v nedeljah.

Vbogi otroci. Na Saksonskem dela mnogo tisoč otrok v tovarnah. Neka nova naredba žal dovoljuje, da sme še več otrok vstopiti v razne delavnice.

V rokavici zrcalo nosijo ameriške dame, da se lahko vanj ogledavajo, ne da bi tega zapazili drugi.

Najstarejša ura na Angleškem je v Peterborough-u. Uro je naredil baje nek menih v letu 1320.

Pazite na otroke. V Bielcu je kmetica položila v vrt 2½ letnega otroka, ker je imela v bližini neko opravilo. Ko se je vrnila, je zapazila, da so prešči začeli griziti dete, ki je moralo takoj v bolnišnico.

Naše slike.

Kolika tolažba in sreča je dober duhovnik ob bonniški postelji! O da ne bi nikdar zanemarjalo naše ljudstvo poklicati ob pravem času dušnega pastirja k bolniku.

Noj je zelo velik ptič v puščavi. V skrivalnici mu boš morda najprej našel kljun.

Za kratek čas

Profesorska. Profesor X. je za novo leto poslal svojemu prijatelju pismo sledeče vsebine: P n! Naznanjam Vam s tem, da letos ne bom pošiljal novoletnih voščil ker smatram to za nepotrebno zunanost. Udani prof. X P. S.! To pri-liko naj porabim, da Vam najprisernejše čestitam k novemu letu.

Duhovit vojak. Brezbožnež tako zvane „in-telligence“ praša zasmehljivo nekega francoskega vojaka spadajočega k rimski papeževi posadki; „Kaj ne, da Vam je p pež dal oblast maševati in spovedovati?“

Na tako zbadljivo vprašanje je nastalo divje krohotanje celega „intelligentnega“ društva, ali

kmalu se je pleglo, kajti, sicer mirni ali duhoviti vojak je odgovoril: „O, ne samo te oblasti mi je dal papež, temuč še drugih, in mej temi je tudi ta, da smem birmati in pri teh besedah obdari brezbožneža s prav dobro zaušnico.“

V toplicah. *A:* „Katera voda vam je najljubša, gospod svétnik?“ — *B:* „Morska.“ — *A:* „Zakaj pa ravno morska?“ — *B:* „Zato, ker se je ne more piti in jaz sem nasprotnik vsake pitne vode.“

V šoli Učitelj: „Kako je pač to, Tonček, da ti nič ne napreduješ v čitanju? Ko sem bil jaz v tvojih letih, sem znal že izvrstno čitati.“ — **Tonček:** „Go'ovo ste imeli vi boljšega učitelja kot jaz.“

Ena dobra ura. *A:* „Prosim Vas, ki ste veščak kako bi prišel do ene dobre ure?“ *B:* „Prav lahko; če greste peš iz Opčin v Sežano, imate eno dobro uro, če hočete pa iti zopet iz Sežane peš na Opčine, imate še drugo dobro uro.“

Zviti Martinček. *Ujec:* No Martinček, si bil pri zobnem zdravniku? „Da.“ *Ujec:* Si kaj kričal? „Ne.“ *Ujec:* Glej to mi je všeč, za to dobiš eno krono; pa povej, te je zelo bolelo? „Ne, prav nič.“ *Ujec:* Oho, kako pa to? „Ker gospoda zobozdravnika ni bilo doma!“

Učitelj je vprašal učenca, ki je pred malo dnevi prvokrat v šolo prišel, kaj vidi na steni „Kaj je to?“ reče učencu na božje razpelo kazaje. **Mladí učenjak** odgovori: To ste pravi norec, da tega ne poznate in nas male otročiče vprašate.“

UGANKE

Rešitev ugank pri bčenih v zadnji številki: 1) osem — meso, 2) še 16 et.

Prav so jih rešili: Vouk Anton in Nabergoj Jožef, dijaka na počitnicah; Kervišar Alojzij v Rojanu; Golob Jožefa na Opčinah; Zadnik Karolina v Trstu; Bergant Ljudevit v Selcah; Vršič Micika na Štajerskem in Leopoldina Krstnik-Rott v Pevmi.

Obljubljeno darilo je prejel takrat Nabergoj Jožef dijak v Trstu.

Nove uganke

1) a a a a
 e e h k
 k l l o
 o p r s

Če razvrstiš črke tega četerokotnika pravilno, dobiš štiri besede, ki pomenijo: 1) del telesa, 2) tovarno žival, 3) obliko snega, 4) turško ime. (Cuderman Ignacij.)

2) Povej mi število, kojega sedmi del je za 8 manjši kot njegova tretjina. (Jaka.)

3) S petimi črkami stavba velika,
s štirimi trudnega sesti te mika,
s tremi, ako želiš,
neko število dobiš.

(Mihael Pustišek)

Darilo razpišemo do 22. t. m.

Kje je ptič noj (štraus)?